

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročilne.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Čas odločbe.

„Bubanji silno budi

Nas u boj“

Srbska narodna.

Vsakdo izmed naših bralcev zna, da nam grof Taaffe in njegova vlada ni bila nikoli posebno pri srci; pač smo ji radi priznali, če je ukrenila v čem na dobro in žal, da smo imeli le redko to srečo, toda nekaj je vendar-le storila tudi za nas, za slov. ljudstvo in če druga ne, vsaj pravičnija je bila do nas, kakor pa nižji uradi, izlasti deželni. Vsled tega pa smo imeli va-njo še neko zaupanje, da-si ni bilo Bog zna, koliko to naše zaupanje va-njo. Odkar pa je Pavel baron Gautsch stopil va-njo ter je ta mož prevzel posle ministerstva za uk in bogočastje, ginilo je naše zaupanje od dneva do dneva, kajti nemški liberalci so ga šteli čedalje bolj med svoje in mož je pokazal tudi že večkrat svoje nemške liberalne roge, ali vselej jih je še nekoliko zavil v trake avstrijskega domoljubja. To pa ga je potem v očeh nekaterih še nekaj izgovorilo.

Drugače pa zadnji petek. Na dnevnem redu je bilo v državnem zboru ljudsko šolstvo in poslanec kanonik Klun je tožil v tem, da še trpimo Slovenci ravno pri ljudski šoli velike krivice, posebno trda pa da se godi slov. ljudstvu na Koroškem, na Primorji in v Trstu. Otroci so slovenski, učitelji pa na Koroškem nemški in v Trstu laški, ne da znajo slovenski in to je šolski oblasti še prav po volji ter zavrača se prošnja, ki jo predloži kaka občina za slov. šolo, od njih kaj rada z izgovori, ki nimajo podlage v postavi. . .

Naši bralci vedó, da je vse to in še veliko več resnično in kanonik Klun je vse, kar je rekel, vzel nam vsem prav iz srca, ali ministru Gautschu to ni dopadlo. Kakor sršen, ki si mu dregnul v gnjezdo, tako je šinil gosp. minister k višku ter je odgovarjal potem gosp. poslancu osorno, nikakor pa ni ovrigel stvari, katere je bil g. poslanec grajal. Se ve, da so

g. ministru pritrjevali nemški liberalci, toliko bolj pa je on užalil vse naše poslance in sploh celo desnico drž. zbora. Dobro, da gg. poslanci niso tako vroče krvi, kakor je g. minister! Ne takoj, še le drugi dan, v soboto je dobil gosp. minister odgovor in to tak, da ga bode dolgo pomnil.

G. prof. Šuklje mu je odgovoril in lepše še menda ni govoril nikoli, kakor tokrat in to lahko, saj je čutil, da v njem in iz njega govori vse slovensko ljudstvo. V svojem govoru je sledil g. profesor od besede do besede gosp. ministru ter mu je ovrigel vse, ali tako, da je odkril resnico, pa ni žalil ministra. In česar se on ni povedal, to je pridejal potem kanonik Klun ter je le-ta popravil resno pa stvarno to, kar se je bilo pri g. ministru zasukalo drugače, kakor je resnica. Razločujeta se pač ta naša govornika pa g. minister, ali za tega ne na pohvalo.

To se je godilo v drž. zboru, ali pri tem ni ostalo. V soboto večer so se posvetovali naši poslanci še na dalje o tej stvari in v nedeljo je bilo ravno tudi in navlašč zavoljo tega posvetovanje v „klubu konservativcev“. Kolikor je doslej znano, je „klub konservativcev“ v tej reči ene misli ter obsoja govor gosp. ministra prav, kakor zasluži. Tudi v poljskem klubu vré za voljo tega in mogoče je, da dobimo novo vlado, najbrž bode ona na nemško liberalno stran. Bodi! Slov. ljudstvo stoji za svoje poslance, pravica je na naši strani in torej prej ali slej tudi zmaga.

Prav veseli smo torej, da moremo že dnes v tem oziru objaviti velevažno resolucijo „Kat. polit. društva“ v Konjicah, sklenjeno zadnjo nedeljo in glasi se ona tako-le:

„Slov. katol. polit. društvo v Konjicah izreči svoje priznanje in zahvalo preč. poslancem, gospodoma kanoniku Kljunu in profesorju Šuklje-ju za govore zaradi učnega jezika v ljudskih šolah, zlasti profesorju Šuklje-ju za odgovor proti Nj. ekselenciji ministru Gautsch-u.

Izreče obžaljevanje nad nazori učnega ministra gledé na učni jezik v ljudskih šolah na Koroškem. Ker se ne da misliti ni omika, ni napredek ne v veri, ne v posvetnih, zlasti tudi ne v gospodarstvenih stvaréh, brez poduka v maternem jeziku v ljudskih šolah, zato pričakuje se od slovenskih poslancev, da porabljajo svoj upliv, naj celi konservativni klub smatra to vprašanje za svoje in naj ukrene vse potrebno, da se varuje materni jezik v ljudskih šolah, kakor pri vseh družih narodih na celem svetu, tudi pri Slovencih“.

Mi doslej slov. poslancem nismo dajali nasvetov, nismo od njih terjali, da vstopijo v klub konservativcev, ali tudi grajali jih nismo zato. Še celo molčali smo, da-si nam je težko bilo pri srci, ko so jeli nekateri možje v Ljubljani in v Trstu, kakor po naročilu, pritiskati na naše poslance, naj bi izstopili iz „kluba konservativcev“, češ, da se v njem jim vežejo roke in jeziki.

Zakaj se nismo mi še pridružili? Odgovor je lahek in je le-ta: Naši poslanci so volilcev zaupni možje in mi bi pristopili meje, ki jih ima časnikarstvo, ko bi jih silili na kaj, kar še oni niso izpoznali za potrebo. Doslej pa še oni take niso izpoznali in tudi njih volilci niso izrekli nikjer, da bi ne bili zadovoljni s poslanci, zato nismo imeli mi uzroka izreči se zoper delovanje gg. poslancev. Da je bilo pa njih delovanje dobro, v pravem pomenu modro, to dokazuje ravno sedanji čas, v resnici — čas od ločbe.

Načrt postave, ki vredi in pospešuje kmetijske in gozdarske koristi na Štajarskem.

(Konec.)

Pri vsem tem pa se je poskrbelo, da bode na vsak način mogoče ljudstvu izreči svoje misli in svoje želje, kajti tako v zboru okr. kmetijske skupine, kakor v okr. kmetijski komisiji in enako v zboru odposlancev, v deželnem kmetijskem svetu in v stalnem prisvetu je večina vselej na strani teh, katere voli ljudstvo. Da je namen nove postave, naj se nikakor ne kruši ljudstvu priložnost dejanski in uplivno vdeleževati se vseh posvetovanj v kmetijskih rečéh, to se vidi iz tega, da se napravi čisto posebej nov „stalni prisvet“ pri dež. odboru in sicer za to, da presodi tiste uredbe in rešitve, ki jih hoče dež. odbor izdati v deželnih kmetijskih zadevah ter da dobivajo udje dež. kmetijskega sveta, ki niso doma v Gradci, stroške za potovanje in 5 gld. za vsaki dan, o katerem je kaka seja; da imajo udje okr. kmetijske komisije pravico, naj se jim povrnejo stroški, ki jim jih nalagajo posli v njihovih opravkih, iz okr. premoženja in da o volitvi udov v zbor odposlancev niso zavezani na to, da izvolijo odposlanca izmed sebe.

To so pač take obrambe, ki dopustijo vsakateremu, da voli sposobne može in na drugi strani morejo tudi malo premožni prevzeti kako izvolitev. To je nekaj, na kar se gleda pri volitvi osrednjega odbora za voljo tega, ker ne dobijo doslej njegovi udje nobene odškodnine in vsakdo ne more in tudi noče tacih stroškov iz svojega žepa plačati vsako leto — stroškov, ki se jih človek ne more izogniti pri tolikratnem potovanju v Gradec in pri tamošnjem prenočevanju.

Ne sme se pregledati tudi to gledé na uspešni razvoj delovanja, da bode mogoče, kedar se bode v dež. zboru razpravljalo o stroških za dež. kmetijski svet, spraviti v razgovor potrebe posameznih okrajev. S tem bode dež. zbor izpoznal potrebe kmetijstva ter lahko ne samo v poprečnih zneskih, ki ne zadostujejo, ampak v takih svotah določil podpore, ki kaj izdajo in so za kmetijstvo potreba.

V tem, da je osrednji odbor vse te reči dobro prevdaryl, dobil je prepričanje, da bi ta novi zavod, stoječ na širnej in zdravej podlagi, s tacim prostim delovanjem najlažje skrbel za potrebe kmetijskega in gozdarskega napredka, v veliko večji meri, kakor doslej c. kr. kmetijska družba ali kaka druga zasebna naprava. Osrednji odbor pa je tudi izprevidel, da bi ne bilo niti modro niti potrebno, ko bi še poleg tacega zavoda, kakor bode nov dež. kmetijski svet, ostala doslenja c. kr. kmetijska družba, saj bi bilo na večjo korist celi deželi in sploh boljše, ako si vsi ti možje, katerim je za napredek kmetijstva, sežejo v roke ter z zjedinenimi močmi delajo na vzboljševanje kmetijstva.

Vsled tega misli osrednji odbor zboru, ki se snide hitro, po bližnjem rednem zboru, predložiti ta-le nasvet: naj se razide c. kr. kmetijska družba štajarska tedaj, ako se sklene deželna postava, ki meri na ta ali enak način vzboljšati kmetijstvo in gozdarstvo in dobi Najvišje potrjenje, iz proste volje za vselej.

V Gradci, oktobra meseca 1891.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe štajarske.

Predsednik:

Maks baron Washington.

Generalni tajnik:

ces. svetovalec Fridrik Müller.

Gospodarske stvari.

Sirovo maslo.

Skrbna gospodinja obrača vse, kar se da, pri domačiji dobro in čem boljše to zna, tem lažje shaja in marsikaj plača, kar je pri hiši potrebno, ona, ne da ji je treba vselej možu priti po denarja. Tak pripomoček pa je in sicer